

فخر البنات بنت صبغت الله السليمانية

КАСИМЪ
ДАТЦОВЪ

مقراض التعصب

في رد

مرأت التأسف

—————

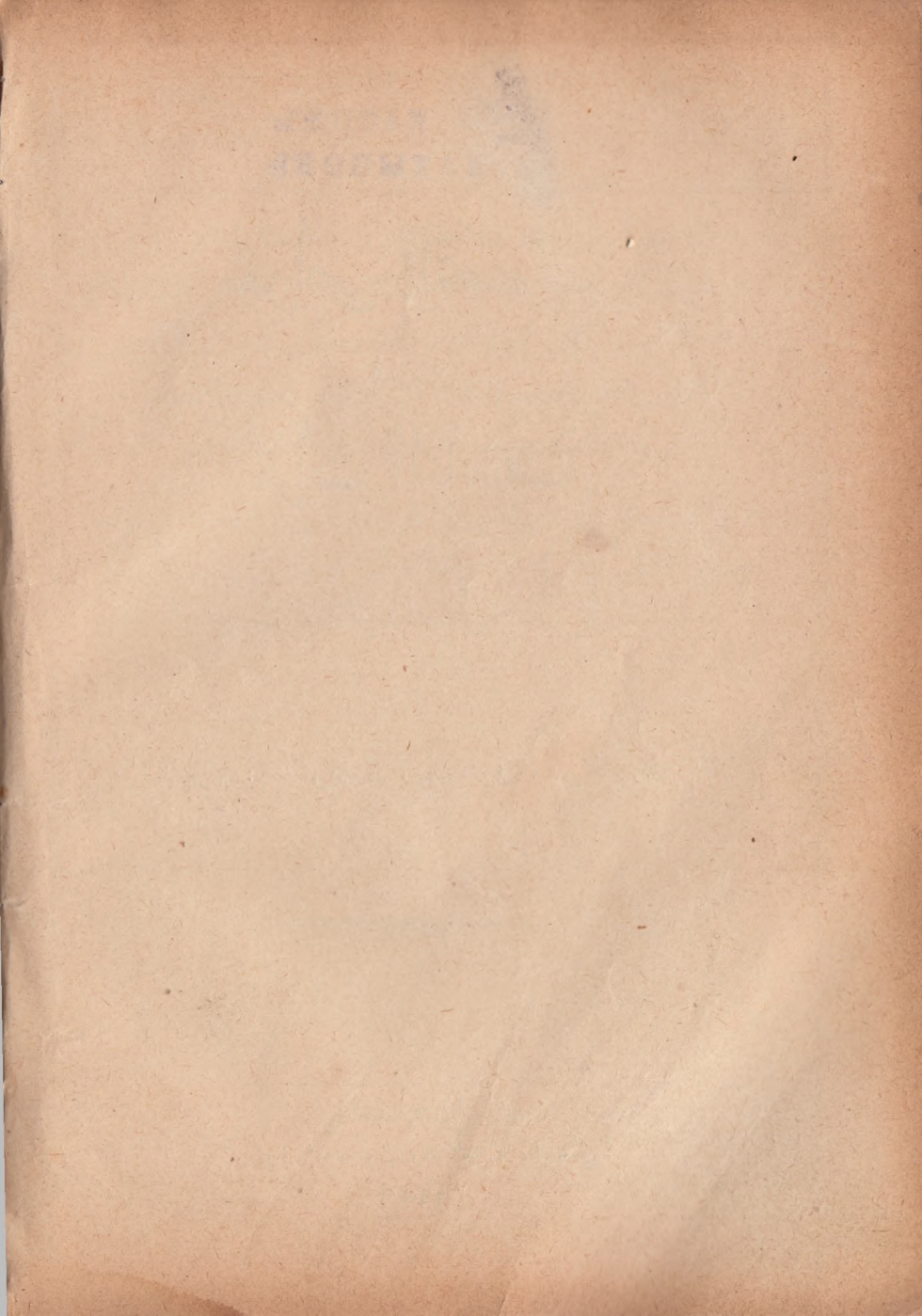
ناشرى: «كريهوف، حسينوف وشركاسى».

—————

اورنبورغ

«كريهوف، حسينوف وشركاسى» مطبعسى.

۱۹۰۷

مقراض التعصب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

جناب حقہ حمد و ثنائر اولسونکہ قلوب مسلمین و مسلماتی نور ہدایتلہ مستنیر ایلمشدر . « مرأت تأسف » اسملی رسالہ ده ترقی و تعلم دین اسلامہ منافی اولدیغنی خصوصا خاتونلرہ معارف تحصیل ایتمک ممنوع ایدیکنی ، و طائفہ نسا انسانلر صرہ سندن اولمای بلکه نسل ایچون آصرالہ تورغان حیوانلر جملہ سندن صانالوب تحصیل علمہ اصلا قابلیتلری اولمادیغینی دعوا قیلماق کیمی بر نیچه حرافاتلر اوقودق . حقمزده اسناد اید یلن و هیچ بر وقت قبول ایتیمه چکمز بو گفتار ناسز الره فارشو قلبمزده حاصل اولان هیجان و تأسفلردن ناشی حمیت ملیه و غیرت نسوانیه مز حرکتہ کیلرک « مرأت التأسف » گه ردیه اولماق اوزره اوشبو « مقراض التعصب » نام رسالہنی قاراله مقندن کند یمی آلہ مدم . محترم قارئین کرام بر دقت ایدگز ! رئیس اسلام عنوانینی طاقنان ، وعلما نامینی طاشیان امام افندیلر ، دین مبین اسلامہ بو قدر افترالر ایدرلر ایسه اجنبیلر جملہ

سندن اولان دراپهر و امیل ژولپارلرنك بهتان و افترا لرینه دیه چك بر سوزمز اوله بلورمی ؟ چونکه اوز آرمزدن بو کبی میسیونیرلر و شوپله دین دشمانلرمز اولوبده اجنبیلرگه نه یوز ایله اوفکه قیلورمز ؟ یازدقلری شیاره نصل تعجب ایدهرز ؟ اهل اسلامه ترقی و تعالی ممنوع اولوب جهالت و سفالت تدنی و مد لتگا لزومی منوالنده اولان سوزلر دراپهر لرلرک دعواسینی تقویه دگلده نهدر ؟ ..

ای مجهول افندی ! پراخودده بر نیچه معلم و طالبلر ایله بر گه کیلوبسزده رفیقلرکزنك باشدن آیاق قصورلرینی میدانغه قویوب غیبت ایدیورسز . نماز و قتلرنده طهارت و نماز دیب خاطرلرینه خطور قیلماغان بولسه بو نقصلرینی اوزلرینه بلدروب نماز و قتنده نمازغه دعوت قیلور ایدگزده هر اشکزده فاتقوا امری ایله یور و کزنی دعوی قیلوبده کتابکزنك باشندوق شرعا حرام و منهی بولغان غیبت و افتراغه مرتکب اولماز ایدگز ! بلکه اول معلم افندیلرک نمازلری صائق نماز توگلدرده یوغاری چغوب علی ملاء الناس او قومغانلردر ، کایوتلرنده ادا قیلغانلردر . شیبلیت برله نماز او قو درست توگل دیب قایسی مجتهد ایتدی ؟ منهبمزده مسح قیلغانده صو اوتسلك طوبقندن یوغاری پاك آیاق کیومی بولسه کرک شیبلیت بولسون کرک نی بولسون نمازغه درست دیوب بلدر ایدک . چیتکن باشقه آیاق کیومی برله نماز او فورغه یارا می ، دیگان سوز هیچ بر کتابده کورنگانی یوق . عرب و تبرک قزنداشلرمز هر قایوسی شیبلیت برله نماز او قیلر آنلر ئله احکام شرعی سزنك قدر بلیلر مه ؟ شعار اسلام چیتک دیب کم ایتدی ؟ شیبلیت روسلر کیگان او چون درست بولمسه چیتک کیگان درست

آز توگلدن بس چیتوک کیوده درست بولماسه کرک، ایمدی نه
کیمه لی؟

روسیه ده گی اهل اسلامغه طعن و افترا لر قیلوغز آز می
اولدی؟ بورنه آرقلری بوری کورگان بولوب نیچه و نیچه فرسخ
یردن ترکیه ده گی اسلام قرنداشلر مز احمد مدحت افندیلره
وترک ادیبلرینه قدره تل اوزاته باشلادغز! هیچ کورمگان
وبلمگان کیمسه لره بی دین و بی نماز لر دهریلر دیه
افترا اقیلمق نه قدره ادبسلرک! موندن پناه بر خدا. پراخود
ده بر امامغه تصادق قیلغان ایمش، چهره سنده اهل فیض ایگانی
کور نمکده ایمش. اوزون چاپان کیوب ضور چالمه چالغاندر
شول. سبب برله بر اسلام مملکتینه چغوب ده غیبت تویه ب
قایتقان بر آدم اهل فیض بولسه دنیا ده اهل فیض بیک کوب بو
لور. شول امامنک استانبولده بر اوغلی بار ایمش اوغلینه قو
ناقغه بارغنده احمد مدحت افندینی کورکان بر آدمنی کورکان
ایمش. اول آدم احمد مدحت افندی برله برلکده آلتی کون
سفر قیلوب احمد مدحت افندی بر وقت نماز او قماغان ایمش.
منه سزگه قویاننک شور باسینک شور باسی؟ نه قدره توغری
بر خبر! بو خبرگه اشانوچیلر بولسه ده اوزگز کبی متعصب
ییش اون ملت میقروبلری بوله بلور.

«ینه احمد مدحت پاشانک (*) و غیر ترک ادیبلرینک
ترک صاواته مصر اولوب خدا بزنگ نماز مغه محتاج توکل دیب
ایتولری خبر متواتر ایله ثابتدر» دیه سز. سزنگ قلیگز سقیم
اوله رق هر نرسه دان یالغش یولغش معنالر آکلاوغزغه ترک

(*) بو نیندای احمد مدحت پاشا اوله چقدر عجبا! مصحح.

ادبیلری عیبلی توگل. آنلر ایتهلر « الله تعالی بزنگ نماز و روزہ مزغہ محتاج توگل فقط بزگه کمال رحمت و شفقتندن دنیوی و آخروی نیچه و نیچه تورلی فائدهلر نی شامل بولغان نماز و روزہ نی بزله . فرض قیلدی « دیلر . ئللہ سز جناب حقتک بزنگ نماز مزغہ احتیاجی بولغان ایچون نماز اوقو برله امر قیلدی دیسزمه ؟ ای ایمان اسلام کیومدن عبارت دیب اعتقاد قیلوچی مجهول افندی ! رسول اکرم صلی الله علیه وسلمنگ « بعض العباد الی الله من کان ثوباً خیراً من عمله أن تکون ثیابه ثیاب الانبیاء وعمله عمل الجبارین » دیگان حدیث شریفنی کوردکک یوقمی ؟ کیومنگ نه ایچون ایمان اعتقادغه تعلقی اوله بیلسون ؟ اعتقاد آدمنگ قلبنده بولغان نرسه در . بر آدمنگ قلبی ایماندن غاری بولسه یا که مسلمانلرغه کینه و عداوت برله مملو بولسه اول آدمنگ چاپان و چالمه کیوب یوروندن نه فائده بولاچاق ؟ کیوم چیکلاوکننگ کیشانکسی مثالنده در . اثر چیکلاوکننگ ایچی بوش بولسه یا که آچیغان کوکارکان بولسه کیشانکیسی یغشی بولودن نه فائده ؟ مقصود چیکلاوکننگ توشی دکلمی ؟ همده چن اسلام کیومی نه دن عبارت ایدیکنی قایدن بلهسنگ ؟ کیوملری فلان فسمدن دیب تورلی افترالر قیلوب سوگارگه نه حقتک بار ؟ پیغمبرمز افندمزنگ بر کیوم حقنده فلان کیومنی کیمه گز دیب نهی قیلغانی یا که فلان کیومنی کیوگز دیب امر قیلغانی بارمه ؟ یا که انبیاء عظام واصحاب کرام بیش بیللی یا اوچ بیللی کزاکنی برله جیلان و آق بورک کیهلر ایدی دیب برر حدیث یا تاریخ کتابنده کورکانگ بارمه ؟ یا که یاشل یا صاری توسده چاپان کیمه لار ایدیمه ؟ بلکه زمان و محللری مقتضاسنچه فقط اوزون کولمک برله گنه سراویل و کیو

مسز یلان آياق یورگانلر بولسه کړک . سن اول قدر رسول
الله واصحابینه هر لشکده افتدانی دعوی قیلغاچ نیک فقط اورون کولمک
برلگنه آرچه بازارینه چه پیسنک؟ کزه کی ویشمتلرک بدعت توکلمه؟
بایلارغه تاریلکه طوتوب : « شو مجلسده اغنیاء و اسخیادن
نیچه یوز مکی و ملیون ایهلری موجود ایدی، تیوشلی ایدی
آنلرنی صف نعالدن فالدروب مجلسنک آلقی صفینه تقدیم ایتمک.
صف نعالده اوله حق مالایلر صدر مجلسندن کلام ودهان آچوب
مدیرلری تعلیم ایدیورلر . « دیه سز . نیچه یوز مکی و ملیون
ایهلری بایلر ملت مجلسینه آنکغی نطقلر نی طشکلار ایچون، مالایلر
ایسه سوزلر ایچون کرمشلدردر . خطیبلرنگ مخاطبلردن آلدابولماغی
البتہ لازم، بایلر بلش ملاسی توکل آنلرنک صدر مجلسکه او
طرزوغه ایسلری کیتمی، اش باشنکغی آدملرنی اوزلردن آلاک
یورته سیلری کیله . صدر مجلسکه او طر وچیلر گرچه مالای بولسه
لرده آنلرنی معرفتلیری یوغاری او طریدی . زمانمز بایلرغه تار
یلکه طوتوب کلانچیلک قیله طورغان زمان دگل، همتلی بایلر
ملت فائک سینه قیله طورغان اعانه لرینی صفی نعالدن
توروبک انشاء الله قیلسه لر کړک . حاضرگی بایلرمنز صدقه لرینی
تاریلکه بالاوچی اماملرغه بیر مسهلر، قایسی اورنغه قویاسیلر
ینی بیک آچق بله لر .

ینه یازه سز! « شو جمعیتک کرسی یه منوب بری نطق ایلاسه
آنارغه قوللر چابلوب صداسی آسمانه کیدبور، ایکنچی منوب
شو نقطی رد ایدوب سویلاسه آنارغه دخی قول چابلوب بونک
قایسی موافق قایسی غیر موافق ایدکن فهم اولنماز » دیو . سز
اوزکز معارف کړک توکللکنی دعوی قیله سز . منه معارف کړک

ایکان . اگر خلقمز معرفتلی بولسه موافق بولغانینه قول چابوب
غیر موافق بولغانینه راضی بولماغانارینی بلدر لر ایدی . جها
لنرندن ناشی نه سویله گاننی آکلی آلمای هر کم منوب سویله
سه موافقمی غیر موافقمی قول چابو لازم دیب بیلوب هر قایوسینه
قول چابو واقع بولغان .

ای حضرتلر وای دین اسلام رئیسلی! بو استبداد و ظلملر
قایچانغه قدر حکم سوره چک؟ بو بتمس توگانمس تعصبلرکز نه
وقنغه چه اهل اسلامی اواره ایده چک؟ لزومسز تعدی لرکز
حقسز ظلملرکز نه زمانغه قدر خلقنی ایزه چک؟ ملت خادملرینه
اولان عداوت و حسد لرکز دهها نه کبی قباحلر وجوده کتره چک .
تأسف کوزگوسینه قاراب صوقرایغان کوزلرکز بر وقت آچلوبک
توغری یولنی کوره چکمیسکز؟ هیهات ثم هیهات ، کورمیه
چکسکز . ضلال قدیمکزده دوام ایک چکسکز . انصافی حضرتلر
انصافی! الله . الله . الله! « فاتقو یوما ترجعون فیسه
الی الله » .

خاتونلرک بتون حقوقینی سلب قیلوب حر خاتونلرنی کند
یکزه قل کبی قوللانه رق قیلغان ظلم و تعدیلرکز آزمی اولدی؟
رساله لر نشر قیلوب خاتونلرک انسانیتلرینی ده سلب قیلیمچی
بولاسز! کلام قدیمک نای یزنه قایسی آیتک یا که قایسی حدیثک
بار ، خاتونلر انسانیتک مستقل توگل دیگان سوز! « مرأت التأسف »
ایه سی بو سوزنی قایدن کوچردی ایکان . دنیا یازاتلغاندن پیر
لی نی قدر پیغمبرلر کیلوب کیندی ، نی قدر مجتهدلر علمأ و حکمأ لر
کیلدی هیچ کمنک آغزندن خاتونلر کامل انسان توگل دیگان
سوز ایشتمدی . بو مجهول افندیگنه « ملالرنی خلق صایلاب

قویار دیگان سوز موینینه او طرا باشلاغاچ «بت آچوی طوندن»
 دیکان کبی مسلمان سیزدی اعضالرینگ آچوونینی الگی مسکین
 خاتونلردن آلماقی بولوب آنلرنی بتون حقوقلردن حتی انسانلقلرندنه
 چغارمقچی بولوب طائفه نسانگ خلقتندن نیچه تورلی یالغان خیا
 لمر چغارغان بولوب رساله نشر قیلغان. یوق ایندی
 مجهول النسب افندی! نى قدر چالشصاغزده حاضر خاتونلرنى جو
 گانلاب اوستلرینه اتلانوب چابا آلمازسز. حاضر جاهلیت زما
 نلری اوزدی علم، معرفت، حریت زمانى توغدى خاتونلرنىگ هیچ
 كمنىگ قلی بولمای تمام حر ایدیکلری هر کمنگ معلوم بولدی.
 ایمی نى قدر آرتغزدن تری ساییسقان چغارساغزده معرفت
 نوری برله ساییسقانلرغزنىگ قاناتی کویار، بیك یوغاری
 اوچه آلمازلر.

ای مجهول و جاهل افندی! حق سبحانه و تعالی نىگ آنامز
 آدم علیه السلامنى توفرقدن آنامز حوارضى الله عنہائى آنىگ
 قابرغاسندن خلق فیلووی برینى تعظیم ایکنچیسنى تحقیر ایچون
 بولسه البته بو خلق قیلو طائفه نسانى تعظیم ایچون بولولازم
 بولا. چونکه بر پیغمبر عالی شانىگ جسد شریفى بر اوچ توفرقدن
 افضل بولوینه هر بر عقل سلیم ایهسى مسلم بولسه کرىک.

ینه یازاسز «آنامز حوانىگ وجودى آدمنىگ وجودینه موقوف
 اولا شونىگ ایچون آنلرده استقلال طابلمادى استقلال طابلماغاج
 کمال انسانیت طابلمیدر» دیو. بو تقدیرده ایرلرده کمال انسا
 نیت طابلمیدر، چونکه آنلرنىگ وجودى توفراقنىگ وجودینه موقوف
 بولدی. بس آنلرده استقلال طابلمادى.

ینه یازاسز «آدم علیه السلامنىگ حالت نومنده حوانىک

خلق اولنماقی طائفه نسیایه کمال نقصاننی التزام ایتسه در نوم
 حقیقی غفلتدر . حتی حکما میت کبیر اصلا تصرف حکمی نافذ
 اولمیدر حتی نائمندن مخلوق همیشه نائم اولماقنی مستلزمدر «
 دیو . اگر مخلوق منه که قاراب افضلیت بولا تورغان بولسه بو
 تقدیرده هم افضلیت بزرگه لازم بولا . چونکه نائمنگ تصرفی حکمی
 نافذ بولماسه توفراذک تصرفی حکمی بطریق اولی نافذ توکلدر .
 نائم حکما میت بولسه توفراق معنا هم میتدر . بس همیشه نائم
 بولمق ایرلرکه لازم بولوب ترکدن خلق قیلندیغمز ایچون همیشه
 اویاغ بولمق بزرگه لازم بولادر . هم ترکدن خلق قیلندیغمز ایچون
 انسان کامل بولو بزرگه لازم بولوب میتدن خلق قیلندقلری ایچون
 انسانیتده مستقل بولماو ایرلرکه لازم کیلهدر .

ینه یازاسز « آنامز حوا آدمنگ صول جانبندن خلق اولمقی
 خاتونلر رجالنگ هر وقت و هر زمان صولنده اولنماقنی بلدره در »
 دیو . بو بزرگه برده نقص توکل ، چونکه آنامز حوا آدمنگ ذکر
 اورنی بولغان قلبینک اوستنده گی صول قابرغادن یارانلغان بو
 هم بزرگ هر زمان اویاغ بولوب علم معرفت از گره نرکه مستعد
 اولدقمننی بلدره در . ذاکرنک قلبی حالت نومده توکل حالت
 موندده هم تزک بولغان ایچون بزرگه اویاغلقنی التزام ایتسه در .
 لکن بو خلقت توغرسنداغی رئیگزر بسبتون خطا ویالغشدر .
 فائده سز او هام و خیالات بیهوده تفاخردر . خلقتده سز هم بز برابر
 لر مز . چونکه صول یاق قابرغادن خلق قیلنوچی سزنگ هم بزرگ آنامزدر .
 اگر موندن نقص کیلسه سزگه هم بزرگه بر تیگزر کیلهدر .
 خلقتمننی بلور ایچون شو آیه شریفه لر کفایه ایدر ؛ « الم یک
 نطقه من منی ینی . ثم کان علقه فجلق فسوی فجعل منه الزوجین

الذکر والانشی . موندن آرتغنی ازلب خیالینو هیچ لازم بولماسه
کړک .

سزگه بو خلقت برله ماقتانو و کبرلنونی قارت استاذغز
اویرتکان بولورغه کړک . چونکه اول اوزیک : « خلقتنی من نار
وخلفته من طین » دیه کبرلنوب سجده قیلماغان ایدی . سزده
آثارغه موافقت قیلوبسز . استاذ بولغاچ موافقت قیامی بولمی شول .
بزنگ خلقتمزده نقص بولغان تقدیرده هم مونگ ایچون
بز عیبلی توکل . خلقت بزنگ اختیاره زداغسی اش توکل . جاخط
غایت چرکین اولدیغندن بر کون خاتونلر کوروب کولشکالترینی
جاخط ایشتوب : « سزمیندن کولمیسز ، مینی خلق قیلوچیدن
کوله سر . چونکه مینم چبرکنلکم اوز اختیارم برله توکلدر » دیکان .
اگر دینگزده نقص بار دیسه گز بزنگ دینده بولغان نقصانمز
ایسه معهود وقتلرده نماز ورویه مزنی ترک قیلورغه
مجبوره بولوومزدر . بوده شارعنک امری برله در ، اوز اختیار
مز ایله توکلدر . سز نه قدر کامل انسان اولساغزده کوبگیز
اختیارگز ایله نیچه توری معاصیغه مرتکب اوله رق ترک صلواته
مصر اوله سر . بعض بیچاره علم و هنردن محرومه اولان تأمین
معیشت ایچون هیچ نرسه سی و هیچ هنری اولمیان عاجزه ارفحش
خانه گه کروگه مجبوره بولسه لرده سز اوزگز آنلرنی ازلب
فحش خانهلرنی طواف قیله سر . نیندای ناچار اورنده طور بده
سزنی ازلب برر فاحشه ننگ آرتغزدرن یورگانی بارمه ؟ یا که می
خانهلر ننگ برنده برگنه خاتون قز ذاتی کورکاتگز بارمه ؟ حالبوکه
می خانهلر سز ننگ برله مالا مالدر ! افضلیت خلقتک بولمای نامو
س وانصافده اولماقینه اوشبو دلیللر کافیدر . شهادت توغرسنک

ایکی خاتون بر شاهد اور نینہ تور آدر . شہادتہ عدالت شرط
بولغان ایچون زمانہ زده سز نٹ مکشز بر شاهد اور نینہ تور
آلمی . سز بو سوز مدن عموم ایرلرنی ذم قیلو دیب آکلا
شلماسون ، موندن مرادم ایسه خاتونلرنک خلقتہ غیر اختیاری
بولغان قصورلرینی صاناب ازلری مک تورلی قصورنی اختیار
لری ایله صانوب آلوچی ایرلردر .

ینہ یازاسز : «قل للمؤمنین بغضوا بن ابصارهم وقل للمؤمنات بغضن من
ابصارهن» دیبش دیب بالسمع والطاعة قبول ایتمک ذمه مزده بلساک خا
تونلر مزغه نه لک سو فایرده وکوچه لرده گزمیه اذن ایک مزایا حسابی
ایده مزکه الله تعالی بزه عبث ایچون حکم نازل ایتدی « دیو .
گویه بو آیه خاتونلر حقندہ غنه نازل اولغان کبی یازاسز . مو
نده اول سزگه سوکوره بزگه حکم نازل بولغان . سز اوزگزگه نازل
بولغان حکمنی بالسمع والطاعة قبول ایدگز ! بزنگ ایچون سز
مسئول بولمازسز بز نفسمزگه اشانامز کوز مزنی یومماساقده سزگه
اصلا صوقلانیمز ، سز بزگه صوقلانساغز ملی لباسغز بولغان چاپا
نغزنی بورکانوب کوزگزگه پرده قورب یورگز ! مونک کوچه وسو
فایرده یورکان خاتونلرنک ایرلری گنه مسئول بولغان کبی آکلا
نوب اوزگزنی هر بر مسئولیتدن معاف کبی کورسته سز . یوق
چیون وقتلرنده بتون ایسک یکتلر آراسینه کونینه اونلاب اوینگا
چیون مجلسینه استاذیکه لرینه یورورگه رخصت بیسرگان اول
ملالریده بو مسئولیتدن معاف بولا آلماسلار .

ینہ یازاسز : «حالت نزع مزده فائیک ایچک ترقیمز فاتقوا امریدر ، حساب
صراط میزان عندلرنده فائده ایده چک فاتقوا امریدر ، قهرده
منکر نکیر حضورنده فائده ایده چک فاتقوا امریدر ، ولهدا قرآنک

نیچه اورنده فاتقوا امری ایله بیورمشدر . فاتقوا امری جمیع
 اوامر و نواهیینی شامل اولدقدن چالشاق ماده لرمز اوشبو ایکی
 یه مربوطدر « دیو . عجباً ! بتون یر یوزنده گی بنی بشر ناک
 یارتسینی تشکیل ایدن طائفه نساغه دین و شریعت اسمندن نیچه
 تورلی افترالر قیلووکزنی تقوالق دیب گمان قیلاسمزه ؟ حساب
 صراط میزان عندنده نیچه ملیونلرچه خاتونلرنک انسانیت حقلر
 یینی دعوی قیلاچقلرینی برده اویلا میسزمه ! شو رساله قبیحه کز
 فی حجت قیلوب توب توغری جنکه کر و ب کیترمن دیب اویلی سز
 مه ؟ قایسی خاتون بتون حوقینک حتی انسانیتی نکه سلب قیلنووینه
 راضیه بولسون ؟ ای بیچاره اسمسز مؤلف افندی ! اهل اسلامدن
 اوتانمای قرآن وحدیثکه یالغان معنالر بیرگان بولوب بورساله نی
 یازو برله عمر عزیزگی ضائع قیلوب قیامتکه چه بدنامکنی فالد
 رغانچی دنیاک یا آخرتک ایچون بر فائلالی اش قیلسهک یابر فائلالی
 کتاب یازسهک بخشیراق بولماس ایدی میکان ؟ یه مونی یازودن
 نه فائلک تابدک ؟ خیر « رساله منی آلوب بارغاچ شیخم قوچاقلاب
 ما کلا یمدن اوبدی موینه اصلنوب بیک اوزاق خیر دعاء قیلدی
 دعامنی قاپچفی برله سنگا بیردم » دیب ایتدی دیو بازارلرده ماقتا
 نوب یورگان دیلر . فائلسی شول بولغاندر .

ینه قزلرغه نه صبی وقتده ونه بالغ بولغاچ علم اویره نو درست توگللکینی
 یاوگه بارغاچ کیاوی ایمان اعتقاد نماز مسئله لرینی باشقه مسئله لرینی
 اویرتمک ایرنک خاتونغه استاذ بولماقی لازم ایدیکنی دعوی قیله
 سک . مییک چرگان نرسه ؟ بو مملکتک قزلرنی اون یدی یاشسز
 کیاوگه بیرو ممکن توگل . شول یاشکه قدر قزلر ایمانسز تورر
 لرمنی ؟ بعض قزلرنک اوتوزغه قدر کیاوگه بارماغانی ده بار

قزلىر اولسه ايمانسىز اولورلر منى؟ قزلىر بالغه بولغاچ مكلف بولمى مه مكلف بولغاچ ايمان كيترو فرض بولمى مه؟ احكامىنى بلمگاج بو عمللرني نيچك فيلورغه كرك؟ نمازني درست اوقورغه ني قدر علم كرك ايدكىنى بلهسگمه؟ اوقوماغاچ قرآن نيچك درست بولسون؟ ئلله متعصبلر مذهبه خاتونلرغه نماز اوقواحكام اسلامنى بلوهرام مه؟ كامل انسان بولهاغاچ حرام بولسه ده بولور شول «دين ايماننى زوجهندن اوگره نور» ديسر زوجهي هيچ نرسه بلهسه ني اشلر؟ محلهگن دين اعتقاد احكام اسلام بله تورغان نيچه كشيگ بار؟ اوزى هيچ نرسه بلمگاننى زوجه سينه نچك اوگره ترگه كرك؟ سزنگ قزلىرني اوقتو كرك توگل هيچ كمگه معارف كرك توگل ديب طارتشولرغز كليسى اوزگزنك بهلش ملاسى غنه بولوب اهل محله گه بركلمه ايمان اعتقاد اوگرتمه گانكزني بلهسه سونلر ديب خلقك كوزني قابلار ايچون بولغان بر پرده در. همه خاتون قزلىرني صيد ايتار ايچون قورلغان بر اودر.

ينه يازاسز: «ترقى ملت، تقويه دين رجال وظيفه سيدر، نسايه تسليم اولنان وظيفه داخل بينه چالشودر، من الراس تا الى القدم نيجه عبوب ايچدن مخلوقه اولان خانملرنگ چالشالوم ملته خدمت اينلم ترقى يولىنى آچالوم ديمكلرى بيهوده تفاخردر!» ديو. چالشامز شول. كوزگز چاغلامنى؟ چالشهق بزگه نيك مناسب بولماسون، بز چالشوب تر بيه قيلغان قزلىر كياوگه بازغاننى كوتوب تورمىلر. ايمان اعتقاد اوگره نلر احكام اسلامنى كامل بلهلر نماز اوقبلر، روزه طوتالر اوزلرينك كامل انسان ايدىكلرينى هيچ كمنگ قلى بولماي تمام حر ايدىكلرينى بيك آچق بلهلر. جاهل ملالرنك توزاغينه توشوب آنلرنك ظلمى آستنه اين لورگه

تورمیلر! خانملرنک چالسالام دیمکلسری نیلقرامچی و پریکاشچییکلیک
تحصیل ایتمک دیگان سوز توگل ملتیزنگ قز بالالارینه دین
و ادب و هنر اوگره تینگ اهل اسلامنگ قز بالالاری ضائع اولماسون
دیگان سوزدر .

سز بی تمیزلر هر نرسه دن بریالغش معناچاروب « نیلقرامچی
و پریکاشچییکلیک ، معلمه و طبیبه لك تحصیل ایدو اصلا مشروع
اش دکل » دیورسز . معلمه و طبیبه لك نیک مشروع بواماسون
خاتونلرغه هیچ نرسه اوگره تمه گز دیب کم ایتدی ؟ کلام شریفک
« والموئمون والموئمنات بعضهم اولیاً بعض یأمرون بالمعروف
وینهون عن المنکر و یقیمون الصلوة و یؤتون الزکوة و یطیعون
الله و رسوله اولئک سیرحمهم الله ان الله عزیز حکیم » دیبور .
اوشبو امرلرنک هر قایوسنک ایرلر برله بر تیکز بولغاچ خاتونلرغه
علم فرض بولمی مه ؟ هم بو حکملرنی یرینه یتکررگه کوببو
علم لازم ایدو کینی بله سگمه ؟ همک بو علملرنی قز بالالرغه اوگره
تورگه معلمه لر کرک توکلمه ؟ اوزک ایته سگ خاتونلرغه حجاب
لازم دیب . حجاب لازم بولغاچ البته قز بالالرنی اوقوتورغه
معلمه لر لازم . منه تحصیل ایدو مشروع بولدی .

ای متناقض افندی ! اوزک حدیث صحیحدن « ایما امره
صلت خمسها وصامت شهرها و اطاعت بعابها دخلت الجنة من
ای باب شاعت » دیه کوچره سن شول آراده اوق خاتونلرغه اوقو
حرام دیسگ . بزنگ چه بو حدیثدن آکلاشلیغینه کوره خاتونلرغه
اوقو فرض بولسه کرک . اوقماغاچ نچک نماز اوقی بلسر نلر ؟
آنلر پیغمبر توکل ایچ جبرائل علیه السلام کیلوب « اوگر تسمی
تورغاندر . ئله سزنگ خاتونلر گزغه اوگره تمه مه ؟ بز بلوچه خا

تونلرغه اوزى عمل عبادت قیلورلق هم مکتبکه کیتکانچی بالالرینی تعلیم وتربیه قیلورلق دین علمی اوگره نئمک، عائله آراسنک بولغان آورولرنی طبیب کیلکانچی قارارلق هم طبیب کیلوب دوا بیرکاننک صوکنده استعمال قیله بلورلک همک یگلرک آورولرنی طبیبدن باشقه ده اوزدرا آلورلق طب علمی بلمک، همک مسکنلری قعر بیت اولدیغی ایچون اداره بیتیه واقفصاد علملرینی بلمک لازمد.

اگر استاذ بیکهک بر آز طبدن خبردار بولسه اوزک یا بالالرک یا عائله لرکدن باشقه برسینه ایس تیوب اوله باشلاسه، یا که اوزک بازاردن صیلانوب قایتوب یانوب اوله باشلاساک البته برچاره سینه باغراق تیزدن کسب عافیت ایدوکره سبب اوله باور. بالعکس جاهله اولسه آوزینی آچوب قاراب تورودن باشقه هیچ نرسه قولندن کیلمس.

بالالرمز اولکی تربیه نی بزدن آلدقاری ایچون تربیه اطفالدن خبردار بولمق، اداره بیتیه علمنی بلمک، شونک اوسئینه برر توری هنر اوگرنمک بزک وظیفه مزدر. هنردن مراد سزک چه تلغرامچیلق پریکاشچیکلک بولسه ده خاتون قزغه مخصوص هنر لده یوق توکلدر. بر خاتون هیچ هنری بولمسه یاش بالالر برله ایردن قالسه تربیه قیلور کشیسی بولمسه نیچک بالالرینی تربیه قیلورونیچک کیچونور؟ اگر برر توری هنری بولسه هم بالالر-ینی تربیه قیلور همک اوزی کشی ایشگینه محتاج بولمیه رق راحت راحت کیچنه بلور. بر هنریک بولمسه بو کبی خاتونلرک یا بالالرینی بتمکلب ایشکدن ایشکده سائلچیکل قیلوب شرعا مذموم بولغان سوال که مرتکب اولودن، مسجد آلدلرک، کوپر باشلرک

اورام چاتلر دن بتون نا محر ملر آلدنك سؤال ايله كيچنودن باشقه چارهسى بولماس . يا كه موندنك قبيحراك اولان عرضيني صاتهق فحش خانه گه كرمك كييلره مجبوره اولور .

سز ناموسسز اماملر اوقو جرام هنر و معرفت اوگره نوحرام ديب و شريعت نامندن مك تورلي يالغانلر يالغانلاب عوامنى احتياجكه فقر و فاقه يه توشروب فحش خانه لرنى مسلملار ايله طو تردغز ! وای سز نك حالكنز . شونك اوچونده نبينا صلى الله عليه وسلم : « اكثر ما اتخوف على امتى من بعدى رجل يتأول القرآن يضعه على غير مواضعه ورجل يرى انه احق بهذا الامر من غيره » دييور . سز قرآننى اوزك نك نفس آرزو كز چه تاويل قيلوب يوق معنالر چزار وچيلر سز !

ينه يازاسز : « حكومت قولنده اينلندك ديب جريده لرنده قولاقنى طوندروب بترديلر . خوش ايزلوب نيشلادك عبادتخانه لار عمارتينه منع بارمه الخ » ديو . ايزلمه دكده نى اوچون شرع شر يفمز ايله حكم قيلوب روحانيلر مز قولنده توگل . مثلا بر خاتون محله امامى حضورنده ايرندن طلاق قيلنه مهر مؤجلى عدت نفقه سى كسوه وسكنى حقلرى اير اوستنده فقط متر چسكى دفترده يازلوب قالا . نيك موني محله امامى آلوب بيره آلمى ؟ ايزلمه گان اولسه البته امام افندي نك قولنده شريعت برله حكم قيلورلاق بر پراواسى بولورغه كرك ايدى . بيچاره خاتون آشارينه اچارينه كيارينه يوق قايا بارسون ؟ قعر بيتده او طرورغه تيشلى بولغان مسلمان خاتونى نيچه چاقروم يرگه ژولصنى پراولينيه لى آواغه باروب نيچه ونيچه نامحر ملر آراسنه كروب شرعا تيوشلى بولغان حقينى دعوى قيلوب كوب زمانلر يورى تورغاچ ژولصنى سرد

آلوب بیره ، ایزلمه گاج شرعا تیوشلی بولغان نرسه ده صودنگ نی اشی بار ؟ نیک آکار دخللنه ؟ ینه نی ایچون بزنگ وصیتلر مز اوسچه یازدرلوب ناتار یوصده گواھلاندرلمی قبول قیلنمی ، شریعت مزده گواھلر آلدنده وصیت ایتولسه یا که هبه قیلنسه یاری تورغاندر بیت ، قرآنده نانار یوصده اشلنسون دیب برده ایتمگان . خیر ، سز قرآندن کوب معنالر آلورغه بولدر تورغان کشی ، بلکه شول معنایده آلا آلورسز .

ینه اصحاب کرام دنیا معارفنی اوگره ننگان دیب معارف اوگره نو حرام لغینی آکلاناسز ، اصحاب کرام اشلنگان اشلر زما نمزده بیک کوب . معارف توغرسینه کیلگاندده اصحاب کرام اشلنگان دیب ایتساکنده اوزک اشلی تورغانیده بیک کوب بولوب ، اصحاب کرام وجودکه کیلگانلرنی وفات بولغانلرنی نکاح و طلاقنی متر یچسکی دفترگه یازغانلری بر کتابده ده کورنمی ، بو سز نچچه حرام بولسه کرک . صراط میزان عندلرنده هم فائده لی اش توگل ، سز متقیلر یازو کرکمس ایدی ، یازوغنه توگل اوزگز استعمال حرام دیب ایته تورغان روسچه سنیده برر روسچه یازا بله تورغان کشیدن یالوب یالباروب یازدراسز توگلله ؟ ای سز فاتقوا امری برله یوری تورغان کشیلر ! هوندی بدعت اشلرنی قیلو کرکمس ایدی اصحاب کرام زماننده کاغد بولمغان هم مطبعه لر بولمغان بو مطبعه ده کتاب باصدمق هم کاغدگه یازو یازوق سز نچچه حرام بولسه کرک ، چونکه بو کبی نرسه لر بارده معارف ثمره سی ایچ . سز نی ایچون کتابگزنی مطبعه ده طبع قیلدر دغز ؟ یافرا قغه یا که تیریگه یا طاشقه یازوب نشر قیلو کرک ایدی اصحاب کرامغه موافقت قیلغان بولور ایدگز !

ینه یازاسز « اوشبو و عداوتدن ناشی امام
 لرنك لسوازم مدتی اوچ سنه اولمق تنظیماتی
 خلائقنك قولاغینه توشکاج عوام بیننده کلامسرت ظهور ایتدی موکار
 راضی اولمیان عوامدن هیچ احد اولمیه چقدر . بوده شو قارتنك
 دسیسه سنندن نشئت ایدوب یر یوزنك عامل بالعلم مؤمن متدین
 قالمیه چغینه مقدمه در « دیو . عوام بیننده مسرت ظهور ایتو برده
 اماملرغه عداوت توگل . بلکه اماملرنك کوبسننده استقامت
 اولمای ایسرك اماملر برله عاجز قالغانقلر نندنر . عوامنك
 بالالرینه بر حرف سبق اوگرتمی ، معلم کیترمکچی بولسه لرده
 رضالق بیرمی بد دعا برله قورقتوب میتلرینی یتیم حقی بولغان
 آفتق آت یا صغرینی حتی یتیم قالب یورا کلری جراحتملی بولغان
 صبی بالالرنك آلدندن صماوارلرینی ، آستلرندن آفتق توشاک
 لرینی تارتوب آلوده قناعت لنمای چچسکان اوچملرینه قدرده
 بیرماینجه کومیم دیه تارتشولر بازالردن ایسروب قایتوب مسجدکه
 کرماولر ، بعضلرینك ایسروک کوینچه جمعهغه کروب
 خطبه اوقغانک منبردن یغلوب تشولری تمام یورکلرینه توشکانلکدن ،
 اوچ سنه گه صایلاب قویساق بلکه یاگادن صایلاماسلر دیسب
 قورقولرندن استقامتملی بولماسلر ایدی میکان دیه شادلانغانلردر .
 اول وقتک مسکن عوامنك ماگلائی تیرلرنی صپروب اشلاب طابقان
 مالندن ، آوزلرندن اوزوب بیرگان صدقلاری ، بارلی یوقلی حالی
 برله اماملرغه بیرگان فطره و قربان تیریلری « آرچه » ، « نیرتی »
 بازارلرنداغی صراچی یا که فاتیرچی صاصیغان مارجه لرنك صراپان
 آستینه کیتمس ایدی .

اماملر صایلانوب قویلسه عامل بالعلم مؤمن متدین قالمیه

چق ايمش . نه قدرده حتمسز دعوى! عمرگز بويينه امام بولوب
عوامغه نى نرسه تعليم قيلدغز ؟ ايترسك دنياى عامل مؤمن
متدينلر ايله طوترغانلار!

ينه يازاسز: «ينه بر اصطلاحلى ترقى ملت ديب موضوعدر .
ترقى فى نفسه بار نرسه اولسه ده موضعه استعمال قيلنمايوسوب
واضعلر اهل اولمادقندن فقط لفظا مراد اولوب معنا مراد غيردر .
ترقى ارتقادن اولوب معنای لغويسى ارتقا ارتقادن اولسه
ترقى ترفع معناسنده اولدر . وحالبوکه ترفع تعلو ممنوع ومنهى
ايدى لاتغلو فى دينكم ديب نهى وارد ايدى . تلك الدار الاخرة
نجعلها للذين لا يريدون غلوا فى الارض ولافسادا والعاقبة للمتقين .
آية كريمهسى تخنينه داخل اولسه كرك . شو اصطلاحنك باش
واضعى السكى قارت اولوب اين المفرديمكدن چاره يوقدر ! »
ديو . اى عامى ! اوْلا بو ترقى ترفع معناسنده اولوب ترفع تعلو
ايكسى بر نرسه بولسه لاتغلو فى دينكم آية كريمهسينك بو تعلو که
نى مناسبتى بار ؟ چونکه تعالى عين مهمله ايله اولوب يوغارى چقمق
بلند بولمق معناسنده . اما تغلو ايسه عين معجمه بر له حددن تجاوز
قيلمق معناسنك در . ينه بو آيتده خطاب اهل اسلامغه دگل اهل
کتابغه ايکازلشكى صريح کور نوب تورادر . بو قدر بلمگان نرسه نى
اوبالماى بتون خلقنك کوز اوکينه قويوق نه قدر انصافسزلقدرا !
آيتنك تفسيرى ايسه : (وهذا خطاب من الله تعالى ذكره لنبية
محمد صلى الله عليه وسلم بقول تعالى ذكره قل يا محمد لهو لاء الغالية
من النصارى فى المسيح يا اهل الكتاب يعنى بالكتاب الانجيل
لاتغلو فى دينكم يقول لاتفرطوا القول فيما تدينون به من امر

المسیح فتجاوزوا فيه الحق الى الباطل فتقولوا فيه هو الله او هو
ابنه ولكن قولوا هو عبد الله وكلمته القاها الى مريم) من تفسير
الطبري . بو آيتنك اصلا و قطعاً بزنگ دينه زنگه هم ترقى مزنگه مناسبتى
يوقدر . « باطل » بولغان دينگ زده حددن تجاوز قيلماغز «
ديكان سوزدن مسلمانلر ترقى قيلماسون ديكان سوزنى
چهاروچيدن آدملر دگل طاوقلرده كولر . مسلمانلر ترقيدن
نهى قيلمش ايمش ، دين اسلامغه نه قدر افترار ! اللهم اهدنا
الصراط المستقيم اللهم احفظنا من شرورهم . نبينا صلى الله عليه وسلم
واصحاب كرام اعلاء دين اسلام ايچون نه قدرده مشقتلر چيكد
يلر ، اعلاء دين اوغرنده پيغمبر مزنگ مبارك يوزلرى مجروح
اولوب قانلرى آقماديمه ؟ مبارك تشرى قورلاديمه ؟ نيچه ماڭ
صحابه كرام شهيد بولماديلر مه ؟ ترقى تعلقو منهى بولسه سن اوزنگ
حاضرگى دركه گنگڭ تختنده ينه برر دركه بولسه شول دركه كه چه
تنزل قيلده اهل اسلامنى اغوا قيلمه .

ايكنچى آيتنك تفسيرى « تلك الدار الآخرة نجعلها للذين لا يريدون عاوا
فى الارض » اى غلبه و تسلطاً (ولافساداً) اى ظلم او عدوان على العباد كدأب
فرعون وقارون . وعن على رضى الله عنه ان الرجل ليعجبه ان
يكون شركا فعله اجود من شرك نعل صاحبه فيدخل تحتها . والعا
قبة للمتقين) اى للذين يتقون ما لا يرضاه الله تعالى من الافعال
والاقوال . من تفسير ابي السعود . موندن مسلمانلر غه ترقى تعلقو
كرك توگل ديگان سوز فهم لنديمه ؟ ترفعى بو آيت منع ونهى
قيله ديب ايتو قرأغه افترا بولماس ميكان ؟ بو آيتده سزنگ
كبيلىنى الله راضى بولمى تورغان آرتق سوزلردن هم الله نكڭ
قللرينه ظلم و تعديدن منع ونهى بار .

ینه یازاسز « بز امور دینیه و دنیاویه مزنی اصحاب کرامدن تلقی ایتمایه
 مأمور ز نبینا علیه السلام اصحابی کالنجوم بایهم اقتدیتم اهدیتم دیمشدی
 اصحاب کرام زمانک معلومات کلیسی الله تعالی نڭ اراده ازلیه سینه موا
 فق کماله ایرشد کدن حجة الوداعده : « الیوم اکملت لکم
 دینکم الخ » آیه کریمه سی نازل اولمشدی . الله تعالی نڭ کمال
 رضاسی شو اصحاب کرامه اقتداده اولوب ترقی اسلامنی شو
 یولدن ازله مکدر . اصحاب کرام دار الفنون و گمنازیه لرده تحصیل
 ایدوب ترقی ایتماه شلردر . شوکار باشقه تحصیلات کلیسی دسیسه
 شیطانیدر « وان هذا صراطی مستقیما فاتبعوه ولا تتبعوا السبل
 فتفرق بکم عن سبیلہ ذلکم وصیکم به لعلکم تعقلون » وارد
 اولمشدر ، صراط مستقیم سبیل اصحابدر . آثارغه باشقه سبیل
 طریق سقیم ایدکینه اوشبو آیه دلیلدر ، اوشبو توصیه اولند
 فکز صراط مستقیمده ثابت اولوب طریق سقیمه کیتماه ککزه
 تعقل ایدرسز دیمکدر « دیو . عجا ! مدرسہ لر مزی اصلاح
 قیلیق دینمز ، شریعتمز ایچون لازم بولغان نرسه لر نیچکده
 تیزلک و آنساتلق اوزره تحصیل قیلو طریقین ازلیک ، مدرسہ
 ده حدیث و تفسیر درس لریک اوقولسون ، تأمین معیشت ایچون
 بر آز دنیا هنر لر ریده اوقولسون ، دیکان سوز لر اصحاب کرامغه
 اقتد ایتلیق صراط مستقیمدن چغوب طریق سقیمه کریک ، دیکان
 سوز بولامه ؟ بو آیتلر دین اسلام توغرسنده نازل بولغان بو
 نلرده دنیا علمندن باشقنی هیچ اوگر نه کز ، یا که دنیا علمینی
 اوگره نو طریق سقیمگا کرو دیکان معنی یوقدر . (الیوم اکملت
 لکم دینکم) بالنصر والاظهار علی الادیان کلها اوبالتنصیص علی
 قواعد العنائد والتوفیق علی اصول الشرائع وقوانین الاجتهاد

(وانتمت علیکم نعمتی) ای اتممتها بفتح مکه ودخولها آمنین ظاهرین وهدم منار الجاهلیه ومناسکها والنهی عن حج المشرك وطواف العریان، اوبا کمال الدین والشرائع اوبالهدایة والتوفیق (ورضیت لکم الاسلام دینا) ای اخترته لکم من بین الادیان وهو الدین عندالله لا غیر . من تفسیر ابی السعود . صوگفی آیتک صراط مستقیمدن مراد بو آیتک اولنده کی ایکی آیتده کی امر ونهی لر در شول توغری یولغه ایهرکز ، ادیان مختلفه یاکه بدعت وضالات یوللرینه ایهرمهگز ، اول یوللر سزنی الله یولندن یعنی اسلامدن آیرر دیمکدر . مونده دار الفنونلرده گمنازیه لرده اوقونگ هیچ دخلی یوق . دار الفنونلرده گمنازیه لرده اوقوچیلر ، دین علمی اوقور ایچون کر میلر ، دین علمنی البته هر بر مسلمان اسلام مدرسه سنده تحصیل قیلسه کرب . درست اصحاب کرام دار الفنونلرده وگمنازیه لرده تحصیل ایدوب ترقی ایتدیلر آنلر غه آنده اوقونک لزومیده یوق ایدی . اول زمانده بولساق بزرگده لزومی بولماس ایدی ، زمانمز ترقی زمانی بولغان ایچون بر آز دنیا علمنی بلونی زمان تقاضا قیله . آنلر قول تیکر مه نونده آرپه طارتوب ایکمک پشروب آشاغانلر . زمانمزده ایسه صو وییل تیکر منلری ایجاد ایدلرک آنسک برلده فالمی پاراوا تکر منلرده ایجاد ایدلدی ، اصحاب کرام یولی برله کنه یوریم دیب نیک بزده قول تکر مننده طارتوب آشامیمز ؟

ینه یازاسز « اوشبو روشده تشبث اولنان بش کون مجلسنک نتیجه سی بلهم نه اولور خیر اولمقی مأمول ایسه ده الله اعلم اش باشنده اولانلرک اکثری اوچ تین بر آچهلق دینگز دیمکدن یراق دکلر در ، مقدم نیچه لرینی کوروب ایدک ساچ

لری اوزون باشلرنده کارتوز ایدی اما مجلسکه حاضر اولد
یلر ساچلرینی آلدرب بورک کیمشدر ایدی ، اکرده اولکی
صفتلری مشروع دیسه لر شو صفتلر نده دوام تیوش ایدی ،
غیر مشروع اولدیغنه اوزلریک مقر اولدقن آلدرب مشلردر «
دیو . ساچ یتکرو غیر مشروع دیب کم ایدی ؟ نبینا صلی الله
علیه وسلم مبارک ساچلرینی عمر لرنک ایکی مرتبه حلق قیلدر
غاندر .

ینه یازاسز : « نبینا علیه السلام حجة الوداعده رأس مبار
کلرینی حلق قیلدر رب اللهم اغفر للمحلقین دیدی ، سامعین یا
رسول الله اللهم اغفر للمقصرین هم دیسه کز دیدیلر ، ینه کلامنی
اعاده قیلوب اللهم اغفر للمحلقین دیدی ، سامعین دخی یارسول
الله اللهم اغفر للمقصرین دیه کنی التماس ایتدیلر . رسول الله
صلی الله علیه وسلم اوچونچی مرتبه کلامنی اعاده ایدوب اللهم
اغفر للمحلقین والمقصرین دیدی ، موندن بزگه شول ظاهر
اوله درکه رسول الله تک مغفرت ایله دعاسی محلقین ایچون اولوب
سامعین التماسی ایچون مقصرین هم دیمشدر « دیو . باق
نیندی تاویلدر ، نبینا صلی الله علیه وسلم مقصرین ایچون
استغفار طلب قیلدق درست بولماسه سامعین خاطر ایچون
درست بولماغان اشن قیلور می ایدی ؟ کله سین رسول الله
نی تاریکه یالوچی ملا دیب بلدگمه ؟ حق سبحانه و تعالی کلام
شریفده (لتدخلن المسجد الحرام انشاء الله محلقین رؤسکم ومقصر
ین لا تخافون) دیب ایتوب طوره ، یه موکارتی ایته ساک ؟
کیتر دلیلک بولسه !

ینه یازاسز « حدیث صحیحده ان الله بیغض البلیغ من الر

جال الذی یتحلل بلسانه کما یتحلل البقر وارد اولمشدر ، ترجمه سی الله
تعالی بغض ایدر رجالدن شوندا این کیمسه فی لسانی ایله مجاسلرده بلا
غت کوستروب اوزینی تزین ایدر ، بقر یالانوب تزین
ایتدیکی کبی . بیله لازم و بیله الیق دیمه بزم نه حد ونه دخلمز
وارکه معبودمز اطاعتندن چقمش اولورز دیو ، حدیثدن
آکلاشلوبینه کوره الله تعالی بغض ایدن رجال بلاغت فصاحت
ایلله سویله وچیلر اولمای سز نك کبی لزومسز سوزلر سویله
شوب تلین چاینا وچیلردر . بیله لازم وشویله الیق دیه ملتکه
فائده تیکررگه اجتهاد قیلوچیلر دگل . کلامده مهارت
واستالق مذموم نرسه بولسه نبینا صلی الله علیه وسلم دن اوشبو
حدیث شریف وارد اولماس ایدی . (الجمال فی الرجل اللسان)
یعنی ایرده اسباب جمال وزینت آنچق لساننده گی طلاقدر .
ینه یازاسز « بزنگ ادیبلر مز هیچ کم تکلیف ایتماسدن
آنا تلمزینی ترک ایدوب جریده لرنده ومحاوره کلاملرنه الفاظ
یهود والنصاری استعمال ایتمکده لردر الخ » دیو . ینه شو حدیثه
شرار ناسی اونغه تقسیم ایدوب بری ومن الناس من یتکلم
بکلام الیهود والنصاری لترویج الفاطهم دیرسز . ادیبلر نك بعض
روسجه الفاظنی استعمال قیلولری ، آنلرنک لسانی تیرویج ایچون
دگل شو لفظلرنک بزم آناتلمز اولان تاتارچه سی بولماغانی
ایچون بالضرور یازالر ، یوقسه جریده یازوچیلر نیچه زماندن
بیرلی آنا تلمزنی یوغالتماسقه ترویج قیلورغه بار قوتلرینی

صرف قیلهرق ممکن مرتبه جریده لرنی آنا تلمزده یازارغه اجتهاد
 ایده لر ، هم جریده لرنده بر برسی ایله مشاوره قیلشوب نه
 طریقه یازساق ساده تاتار تلند بولور ایکن دیه نیچه زمان مقاله لر
 یازشدی لر ، مثلاً سزنگ قلاغکزنی طوندوغان پیر غرامماو پیر ایکنته دیکان
 سوز لرننگ تاتار چه سی بولماغاچ یازمی نی اشل سونلر ؟ اگر شونگ
 کبی سوز لر بر وقت بزنگ تاتار تلنده بولوب جو یالغان بولسه
 سز ازلب تابوب جرین محر لرینه یازوب یبارسه گز مع الممنویة
 شو تاتار چه اسفی برله یازار لر .

فخر البنات بنت صبغت الله سلیمانیه .

شعر

حق تعالادن اوتانمای ای اشقیما!
 قیلدگز دین مبینہ نیچه درلو افترا
 ای مساکسز معند فنی سزگه اهتدا
 شیخ نجدی یه قیلوبسز بی تخلف اقتدا
 بو تعصب بابیده اول بولدی سزگهرهنا
 ضال ومضل اولدگز چون توغری پول بولدی هبا
 فافر وذلندن صفندی اول رسول کائنات
 ذلت ایله امر ایدرسن مرآتکده نیچه قات
 ترک علم وهنر ذلت ایرر مؤمنلره
 بس ترقی وتعالی لازم ایرر بزلره
 مسلکدک یوق مذهبک یوق دین دیانت سنک یوق
 جهل ایله تعصبکدین باشقه هنرکده یوق
 بزلری علم، هنردن محروم ایتمک جهدگز
 بلکه نسواندن هنر سزلسک کمتر کند یگز
 امضاسی یوق کتابکنک بو حسیس لکه دلیل
 کار عاقل ایمس اوشبو آکلادگموای ذلیل!
 امضاسز مکتوب ویرلسه بر عاقلنک الینه
 آوب آثار او قوماسدن واقف اولور حالینه

قیلماڭز ایراسکنی دعوی ای گروه قلتبان
 * ~~مغز~~ کبی حنثالره ایراک یا قشماش بی گمان
 ملتہ خدمت ایرر مردانہ لک ای مردمان
 بوت کوتاروب یا تمق ایرلکدن صانالماس هیچ زمان
 اتفاق وانعادلہ امر ایررکن ریمز
 اتفاقہ کلمیورمز مختلفدر رأیمز
 بعضینک مسالکی یہق بعضینک مذہبی
 ہم عجاب مسئلہ سندن اوته آلمی بعضیسی
 کوب رجالی مشغول قیلدی نسا مسئلہ سی
 آنک اوستینہ چاپان ساچ ہم مییق ہم چالمہ سی
 بز مساواتنی صوراساق صوریمز ملت ایچون
 ای ایرانلر قیلماڭز ظن فاجہ می یورمکلک ایچون
 قیلماڭز امر نسادہ کوب تردد کوب گمان
 باغلاڭز کوز کزی تیز یور وکز امن وامان